

Slovenski dom

Štev. 86

V Ljubljani, ponedeljek 15. aprila 1940

Leto V

Neverjetno drzno dejanje zavezniške mornarice v Baltičkem morju

Angleži z minami zaprli tudi baltičsko obalo Nemčije

London, 14. aprila. Uradno poročilo mornariškega ministrstva poroča, da so v Baltičkem morju položene mine na sledečih pasovih:

Prvi pas se nahaja okoli 57 stop. severne širine in 10 stop. 26 min. vzhodne dolžine (ob danskem Aalborg fjordu, na vzhodni danški obali); drugi pas se nahaja okoli 57 stop. severne širine in 12 stop. 24 min. vzhodne dolžine (pred Laholmskim zalivom na zahodni švedski obali); tretji pas pa se nahaja okoli 55 stop. 30 min. severne dolžine in 14 stop. 20 min. vzhodne dolžine (ob skrajni južni točki Švedske); četrty pas min je položen okoli 55 stop. 30 min. severne širine in 21 stop. 6 min. 30 sek. vzhodne dolžine (blizu Memela). Zato so zaradi min nevarne za plovbo vse vode Baltičskega morja in vode, ki so v zvezi z navedenimi položaji. Niti ena mina se ne bo položila v švedskih teritorialnih vodah.

Pariz, 14. aprila. Havas. Francoska javnost, posebno pa pariški krogi so z največjim zadovoljstvom sprejeli vest o uspehu angleških sil pri Narviku in o polaganju min ob vsej danški in škotski obali. Politični in vojaški krogi podčrtavajo velik pomen in strateško važnost teh akcij. Posebno naglašajo, da bo polaganje min v Skageraku in v Baltiku onemogočilo promet med Nemčijo in skandinavskimi državami. Dalje pravijo francoski krogi, da sta ti dve akciji angleške vojne mornarice zadali smrten udarec nemškemu prestižu. Nemci sedaj ne bodo mogli več pošiljati novih čet na Norveško in njihove čete na Norveškem so blokirane. Pariški krogi izkrajajo priznanje angleški vojni mornarici in njenemu vodstvu, ki je metodično pripravilo operacije.

Nova minska polja popolnoma zapirajo baltičsko obalo Nemčije. Razen švedskih voda obsegajo južne dele Baltičskega morja, potem se vlečejo proti severu, približno do kraja, ki se nahaja 12 milj južno od Memela. Nova minska polja se širijo tudi v Skageraku in Kategatu in gredo skozi oba Belta, tako da se minska polja širijo vzdolž vse nemške in danske obale. Postavljanje min na Baltiku, ki predstavlja skrajno smelo operacijo, je bilo izvršeno davi ob zori.

Nemčija je dosedaj izgubila že 54 vojnih ladij

London, 14. aprila. o. Dosedaj je Nemčija izgubila eno tretjino svojih rušilcev in sicer 8 od 22. Izgubila je polovico križark, to je 4 od 8, h katerim sta všteti »Blücher« in »Karlsruhe«, ki sta bili poškodovani od bomb in torpedov. Od petih linijskih ladij so izgubili 4, med temi sta »Gneisenau« in »Scharnhorst«, katerega je težko poškodoval »Renown«, »Graf von Spee« in »Deutschland«. Od 65 podmornic je izgubila Nemčija najmanj 40. Nasprotno pa je izgubila Anglija zelo malo v primeri z njeno ogromno bojno pomorsko silo. Od 179 rušilcev jih je izgubila le 9. Od 58 križark ni bila nobena izgubljena, medtem ko jih je Nemčija izgubila 4. Linijska ladja je bila samo ena potopljena, in to »Royal Oak«. »Rodney« in »Renown« pa sta dobili le lažje poškodbe. Od začetka vojne je imela Anglija 57 podmornic in jih je izgubila doslej samo 3.

Nemčija je izgubila skupaj 54 vojnih ladij, medtem ko jih je Anglija izgubila le 13.

Snežni meteži onemogočajo dovoz nemških ojačenj z letali

Stockholm, 14. apr. o. Zaradi silnih snežnih viharjev so morale nemške zračne sile popustiti, kar je bilo v korist Norvežanov, da so mogli organizirati svojo obrambno črto na severovzhodu od Osla. Norvežani so svojo črto pri Oslu popolnoma spremenili in se postavili v obrambo na južni strani jezera Mjøsena proti švedski obali.

V torek bo govoril spet Churchill

London, 14. aprila. Mornariški minister Churchill bo v torek v poslanski zbornici obširneje govoril o operacijah na Norveškem in na Baltičkem morju. Če bo potrebno, se bo seja poslanske zbornice nadaljevala v sredo in v četrtek. Pred Churchillovim govorom bo delavski poslanec Sinvel stavil vprašanje, ali je angleška vlada vedela, da je imela Danska v času, ko so jo napadli Nemci, 240.000 ton goriva za motorje in 160.000 ton nafte, in zakaj je bilo dovoljeno Daneki, da si nabavi tolike rezerve.

Berlin, 14. apr. o. Od nemškega vrhovnega poveljstva se je izvedelo, da je v teku še vedno huda bitka v Severnem morju in da sta oba strani trdovratni. Nemci zatrjujejo, da so dosedaj uničili

6 angleških rušilcev, ki so se spustili v boj z nemškimi pomorskimi silami ob norveški obali. Razen drugih edinic pa so Nemci poškodovali Angležem linijsko ladjo »Renown«, nosilko letal in križarko »Glasgow«. Nemci sami pa priznavajo, da so izgubili dve križarki »Karlsruhe« in »Blücherja«.

Nemčija zadnjikrat opominja Norveško

Oslu, 14. aprila. AA. DNB. Poveljnik nemških čet na Norveškem general v. Falkenhorst je poslal

Angleži so v Narviku potopili 7 nemških vojnih ladij

Nemško poročilo pa odločno trdi, da je Angležem ob hudih izgubah izpodletelo

London, 14. aprila. j. Pozno ponoči je britanska admiraliteta objavila nekaj podrobnosti o silnem spopadu med britanskimi pomorskimi silami in med nemškimi bojnimi enotami, ki so bile zasidrane od začetka napada na Norveško v luki Narvika.

Že preteklo sredo so angleški rušilci izvedli prvi napad na nemške ladje v Narviku. Angleška mornarica je imela tedaj precejšnje izgube, ker sta se dva rušilca potopila, trije pa so bili več ali manj poškodovani. V soboto popoldne pa so se oddelki zavezniške mornarice ojačeni vrnili v Narvik in svojo nalogo temeljito izvedli. Pohod na Narvik je vodila bojna ladja »Warspite« v družbi večje števila rušilcev in manjših vojnih ladij. Britanske vojne ladje so vdrle v fjord, kjer je bilo zasidranih več nemških rušilcev. Z ognjem svojih topov so Angleži takoj potopili štiri nemške rušilce, trije pa so pobegnili naprej po fjordu v Rombahs fjord. Toda Angleži so šli takoj za pobeglimi nemškimi rušilci, jih poškodovali in nazadnje potopili. Ko so angleške vojne ladje vdrle v Narvik, so se morale bojevati tudi z obrežnimi baterijami, vendar so jih po kratkem streljanju prislili k molku. Nemški vojaki, ki so se nahajali v pristanišču, so pobegnili v bližnje gore, kjer pa jih že napadajo norveške čete. Britanska mornarica je imela pri naskoku na Narvik tudi izgube. Trije rušilci so namreč več ali manj poškodovani. Število človeških žrtev še ni točno znano.

Veselite v Angliji

London, 14. aprila. Havas. Listi z velikimi naslovi poročajo o veliki angleški zmagi pri Narviku. Ker pa je mornariško ministrstvo svoje poročilo izdalo precej pozno, listi ne morejo komentirati dogodkov. »Sunday Express« pravi, da veselo nedeljsko jutro 14. aprila 1940 ne bo pozabljeno. List pravi, da bi ta zmaga na morju utegnla pomeniti preobrat vojne. List navaja, kakšne posledice bi mogoč imeli odmevi bitke pri Narviku. »Sunday Express« pravi dalje, da je Anglija vse svoje borbe odločala končno na morju in ostala tako gospodarica Oceana. Kakor se je to zgodilo že večkrat, so dogodki prehiteli komentarje urednikov za pomorska in vojaška vprašanja. V vseh jutranjih listih se izraža želja, da bi zavezniški brez prekinjenja nadaljevali protinapad na Norveškem. Uradno sporočilo o bitki pri Narviku bo

Norvežani so nemške čete potisnili proti Oslu

Po minski blokadi in zapori norveških voda grozi nemškim četam na Norveškem pogin

London, 14. apr. o. Reuter poroča iz Stockholma, da je stockholmski radio izdal norveško poročilo, v katerem pravi, da so norveške čete pri Skiborgu v hudem boju z Nemci. Kljub nemškim ojačenjem, ki prihajajo na norveška tla, Norvežani še vedno drže svoje postojanke in norveška zastava še vedno plapolna nad mestom Frederikstad. Norvežani na vseh točkah trdovratno vztrajajo.

London, 14. aprila. o. Poročila iz Norveške pravijo, da je v bližini Osla zbranih nad 20.000 norveških vojakov, ki z uspehom zadržujejo vse nemške napade. V bližini Kongsvingerja, ki leži 32 km od švedske meje, so hudi boji in so bile nemške čete prisiljene, da se umaknejo. S Švedske pa se je zve-

delo, da so Norvežani iztrgali Nemcem trdnjavo Rauer. Stockholm, 14. aprila. Havas: Po borbi pri Eivoldu so se nemške čete umaknile proti jugu in je s tem zaenkrat odvrnjena nevarnost za Kongsvinger. Ponoči je okoli 10.000 norveških beguncev pri Kongsvingerju prekorajilo švedsko mejo. Društvo Rdečega križa organizira pomoč za begunce.

proglas norveškemu narodu, v katerem pravi med drugim: »Meni je dana naloga, da varujem Norveško pred napadi zapadnih sil. Norveška vlada je odklonila nekoliko predlogov nemške vlade in mora zato norveški narod sam poskrbeti za svojo usodo. Če norveški narod sprejme ta moj apel, kakor je to z največjim razumevanjem storil danški narod, ki se je nahajal v sličnem položaju, bo norveškemu narodu prihranjeno vojno gorje. Če pa bo dal odpor in odklonil roko, ki se mu ponuja v prijateljskem namenu, bomo primorani storiti najstrožje korake, da zlomimo ta odpor, ad SLAGER

Nemci pravijo, da so poraženi Angleži

Berlin, 14. aprila. AA. NDB: Vrhovno nemško poveljstvo javlja: Nemški rušilci, ki so imeli nalogo zavarovati izkrcavanje nemških čet v Narviku in zavzeti mesto, so morali v zadnjih dneh s sodelovanjem nemških podmornic in letal vzdržati hude borbe proti angleškim pomorskim silam, ki so večkrat poskušale prodrati v fjord Narvik. Včeraj, 13. aprila, opoldne je sovražnik zopet hudo napadel Narvik. Napad je izvedla eskadra, ki je obstajala iz dveh velikih bojnih ladij, ladje matice za letala, križarke in velikega števila rušilcev. Nemški rušilci so takoj napadli vse angleške nadmočne nasprotnike. Pri tej priliki so Nemci zadeli angleškega rušilca »Cossack«, katerega so zadeli topovi nemških rušilcev. Na ladji je nastal požar in se je rušilec sesedel na dno. Hudo poškodovana ali uničena sta tudi rušilca »Eskimo« in še en drug rušilec. Skupne sovražne izgube in naše še niso znane v polnem obsegu. Razne nemške pomorske sile so v zadnjih dneh varovale izkrcavanje nemških čet v norveških lukah. Dne 9. aprila so te nemške pomorske sile odbile napad močnih angleških pomorskih sil, pri kateri priliki je bila poškodovana angleška bojna ladja »Renown«. Nemške pomorske sile niso imele pri tem nobene škode. V Trondhjemu, Bergenu, Stavangerju in Kristiansandu je včerajšnji dan potekel mirno. Tu so Nemci svoje položaje še bolj utrdili. V prostoru okoli glavnega mesta Oslo nemške čete neprestano napredujejo proti severu, vzhodu in zapadu. Med drugim so nemške čete zavzele mesto Sarpsborg in Askim. V Heistatmenu je položilo orožje 100 norveških častnikov in 1500 vojakov. Na Danskem so postavljene težke baterije na važnih krajih na obali, kjer so zgrajeni zelo utrjeni položaji. Nemška podmornica je torpedirala severno od Shetlandskih otokov angleško križarko »Glasgow«. Flotila nemških podmornic pa je uničila v Skageraku tri sovražne podmornice. Včeraj je bilo več angleških letalskih napadov na Narvik, Stavanger in Bergen. Pri tem so Angleži bombardirali tudi mesto Bergen. Napadi na vojaške objekte so ostali brez uspeha.

Na zahodnem bojišču že bol živo

Pariz, 14. aprila. Havas: Včerajšnji dan na bojišču je bil burnejši kot navadno. Slabo vreme je v zraku skoro popolnoma onemogočilo vsako akcijo. Davi ob 5.30 so Nemci naglo otvorili topovski ogenj in metali mine velikega kalibra. Topovski ogenj pa se je spremenil potem v borbo, v kateri je nemška četa z vsemi pripomočki napadla majhno francosko postojanko. Nemški vojaki so prišli do boječih žic, pa jih je francosko topništvo in avtomatsko orožje odbilo. Enako je prišlo do majhnih krajevskih bojev ob reki Nied. V majhni zapuščeni vasi med obema frontama je prišlo do kratke borbe pehote. Vzhodno od Vogezov je prišlo do topovekega ognja z obeh strani. Francoska četa je izvedla uspešen napad na neko nemško postojanko.

Krasen uspeh jugoslovanskega nogometa:

Jugoslavija je sredi Dunaja potolkla Nemčijo z 2:1!

(Glej poročilo na športni strani!)

† Skof dr. Nyaradi

Zagreb, 14. aprila. b. Na kanonski vizitaciji v Mrzlem polju je umrl v noči med 13. in 14. aprilom križevski grško-katoliški skof dr. Dionizij Nyarady. Davi so ga našli v postelji mrtvega, zadetega od srčne kapi. Grško-katoliški verniki so hoteli prav letos proslaviti na svečan način njegovo 20-letnico škofovanja v Križevcih in so že pripravljali na proslavo.

Dr. Nyarady je bil rojen leta 1874. Znan je bil kot velik prijatelj glasbe. Podpiral je vsa kulturna in prosvetna društva in ustanove. Izposloval je, da je v Zagrebu grško-katoliška cerkev sv. Cirila in Metoda postala katedrala in sedež grško-katol. škofa. Znani Ciril-Metodijski zbor v Zagrebu je njegov delo. Ob času češko-slovaške krize ga je poslal sv. oče v Podkarpatsko Rusijo, kjer tamkajšnji verniki spadajo pod njegovo kompetenco. Zavzel se je zanje in jim nudil izdatno pomoč v najhujših trenutkih. Vest o njegovi smrti je globoko pretresla grško-katoliško cerkev tako pri nas v Jugoslaviji kakor tudi v tujini.

Dr. Krnjević napoveduje občinske volitve na Hrvaškem

Belgrad, 14. apr. m. Danes so bila po vsej državi večja zborovanja. V Nišu in Paraćinu so imeli sestanek demokrate. V Nišu je govoril predsednik glavnega odbora demokratske stranke Milan Grol. Ostro je napadal vse režime od 6. januarja dalje in tudi sedanji sporazum s Hrvati.

V Sidu so imeli manifestacijski shod pristaši HSS in SDS. Navzočih je bilo nad 10.000 ljudi. Red je vzdrževalo pet bataljonov, to je 2500 članov Seljačke zaštite. Na shod sta prišla med drugim glavni tajnik HSS dr. Krnjević in glavni tajnik SDS Sava Kusanović. Na zborovanju je med drugimi govoril tudi senator dr. Krnjević, ki je podarjal, da sedanji sporazum s Hrvati ni od danes in jutri in da Hrvati še niso dosegli končnega cilja. Omenil je tudi novo uredbo o spremembi zakona o občinah za področje banovine Hrvatske ter dejal, da bodo občinske volitve kmalu razpisane. Pred volitvami bo dr. Maček izdal še poseben proglas.

V Sarajevu je bil danes sestanek pristašev radikalnega glavnega odbora, na katerem je govoril podpredsednik te politične skupine Miša Trifunović. Govoril je o zgodovini radikalne stranke, potem pa o združitvi vseh radikalov. Omenil je, da sta bila predloga, ki ju je dal Aci Stanojević predsednik JRZ in predsednik vlade Dragiša Cvetković zavrnjena. Napadal je pravosodnega ministra dr. Markovića zaradi njegove izjave, da ni nobenih ovir za združitve radikalov. Govorilo je še več govornikov, med njimi bivši minister Bobić.

Vesti 15. aprila

Sovjetska poročevalska agencija Tass ponovno zanika vesti angleških listov, da bi se bile nemške čete preko Murmanska prepeljale v Narvik. Ta vest je popolnoma brez vsake osnove. Norveški poslanik v Washingtonu je po avdijenci pri Rooseveltu izjavil častnikarjem, da ne more stopiti v zvezo z svojo vlado in da se bo zato ravnal po lastni iniciativi.

Angleška poročevalska služba je izvedela iz Kodanja, da je v zadnjih dveh dneh korakalo skozi Kodanj okoli 70.000 nemških vojakov. Anglija in Francija sta dobili dovoljenje od vlade Združenih držav, oddosno od vojnega ministrstva za nova naročila bombnikov tipa »Douglas«.

Iz Avstrije poročajo, da so tam začeli vežbati 13.500 novih avstrijskih vojaških pilotov.

Zemunska vremenska napoved za 15. april: Zmerno hladno. Pretežno jasno bo na zapadu, delno oblačno pa na vzhodni polovici države. Precej oblačno pa bo še v vzhodnih in južnih krajih države.

Ameriško časopisje pripravlja domače javno mnenje na morebiten poseg Združenih držav v vojno:

Vojna nevarnost grozi tudi Ameriki

Newyork, 14. aprila. Havas: Glavni naslov, ki ga razvijajo jutranji listi, se glasi, da se vojna približuje ameriškim državam. Listi pravijo, da morajo ameriške Zdrružene države izvršiti revizijo svojega stališča in da ne smejo kakor noj skriti glavo v pesek, da ne bi videle dogodkov. Sedanji dogodki najresneje ogrožajo angleško pomorsko silo in celo obstoj angleške in francoske imperije. Od sedanje borbe je odvisna bodočnost milijonov in milijonov ljudi. »Newyork Herald Tribune« pravi, da danes kakor l. 1917 ameriški narod odklanja idejo o pristopu v vojno, toda list pravi, da so ameriške koristi danes bolj ogrožene kakor leta 1917. Ameriške Zdrružene države morajo na to pomisliti, da bi utegnile biti prisiljene stopiti v borbo, če bi bil to edini

način, da se zaščitijo njihovi interesi.

Newyork, 14. aprila. AA. Dopsnik »Newyork Times« doznava, da Japonska gradi drednote, katerih tonaža bo večja kakor tonaža ameriških oklopnic. Videti je, da namerava Japonska zgraditi 8 do 12 takih ladij. List dostavlja: Če bi Japonska zgradila samo štiri take ladje, bi imele ameriške Zdrružene države z ozirom na počasnost dela v ameriških ladjedelnicah isto tonažo kakor zapadni sosed. Zato morajo Zdrružene države pospešiti izvedbo svojega pomorskega programa, pa če bi tudi bile prisiljene uvesti režim neprestanega dela podnevi in ponoči v državnih in privatnih ladjedelnicah. Izmed osem oklopnic po 40 do 45 tisoč ton, kakršne bodo nove japonske ladje, sta dve ladji že skoraj zgrajeni.

